

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології
Кафедра журналістики

Силабус
навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Галузь знань 06 Журналістика

Спеціальність 061 «Журналістика»

Освітньо-професійна / освітньо-наукова програма Реклама та зв'язки з громадськістю; Соціальна та культурна журналістика

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Харків, 2021

Силабус склав/склала:
канд. наук із соц. комунікацій, ст. викладач
кафедри журналістики, Шелестова А. М.
Мова навчання – українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри журналістики

Протокол № від «» 2021 р.

Завідувач кафедри журналістики _____ Вікторія МАРКОВА

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету_культурології

Протокол № від «» 2021 р.

Голова ради факультету _____

Олександр КРАВЧЕНКО

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва дисципліни / освітньої компоненти	Теорія масової інформації та інформаційні технології
Викладач (- і)	Шелестова Анна Миколаївна
Контактний телефон та e-mail викладача	068-607-58-07 anna_shelestova@ukr.net
Інформація про консультації	Четвер на 5-тій парі
Логіка вивчення курсу	Пререквізити: теорія масової комунікації Постреквізити: методика журналістського розслідування, практика рекламної та PR-діяльності у соціокультурній сфері

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Курс присвячено ознайомленню з теорією масової інформації та інформаційними технологіями. У ході вивчення курсу студенти знайомляться з понятійним апаратом галузі «масова інформація», а також отримують знання про інформаційні технології про національний інформаційний простір, про характеристики та сегментацію аудиторії, на яку спрямована журналістська, рекламна та PR-діяльність.

3. МЕТА КУРСУ

формування знань про інформаційні технології у професійній сфері, а також масову інформацію як соціальний феномен, про законодавче регулювання масовоінформаційної діяльності, про національний інформаційний простір, про характеристики та сегментацію аудиторії, на яку спрямована журналістська, рекламна та PR-діяльність.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(визначаються відповідно до освітньо-професійної / освітньо-наукової програми)

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ

(визначаються відповідно до освітньо-професійної / освітньо-наукової програми)

ЗК 1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 7. Здатність працювати в команді.
ЗК 8. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.
ФК 1. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.
ФК 2. Здатність формувати інформаційний контент.
ФК 3. Здатність створювати медіапродукт.
ФК 4. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність.
ФК 6. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Обов'язкова
Формат курсу	Денна форма навчання, <u>2-й</u> семестр(и)
Обсяг курсу	Зазначте за навчальним планом (відповідно до робочого навчального плану поточного навчального року):
	кількість кредитів – 4
	загальна кількість годин – 120
	аудиторних – 40
	самостійної роботи – 80
	тижневих годин для денної форми навчання – 3
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	ПК, програмне забезпечення та онлайн-сервіси
Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до навчального плану)	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи Види: лекції / практичні Методи: Пояснювально-ілюстративний, частинно-пошуковий (евристичний), репродуктивний, набуття знань, практичний, словесний, наочний, формування умінь і навичок, використання знань творча діяльність, закріплення, перевірка знань, умінь і навичок.
Поточний	усне опитування, перевірка якості виконання

контроль	практичних завдань
Підсумковий контроль	Іспит
Політика курсу*	- дисциплінарні та організаційні вимоги: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами; взаємоповага; - дедлайни, запізнені завдання, пропущені завдання (лікарняні, академічна мобільність та ін.): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не відпрацювання студентом усіх передбачених предметом занять до заліку він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємопогоджують; - відповідальність викладача та здобувача вищої освіти: викладач та студент зобов'язуються дотримуватися та виконувати встановлені норми та правила поведінки та взаємодії у аудиторії; - плагіат, академічна доброчесність (зазначити обов'язково): плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі; недопустимі підказки і списування у ході практичних занять, контрольних роботах, на іспиті.

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Лекційні	Практичні	Сам. робота
Тема 1. Теорія інформації та її концепції	14	2	2	10
Тема 2. Основні властивості інформації та їх вимірювання й оцінювання.	16	2	4	10

Тема 3. Види й потоки масової інформації в суспільстві	16	4	2	10
Тема 4. Функціонування масової інформації в суспільстві	16	4	2	10
Тема 5. Інформаційна політика держави	16	4	2	10
Тема 6. Загальні відомості про комп'ютерно-технічне забезпечення журналістики і реклами та PR	14	2	2	10
Тема. 7. Архітектура персонального комп'ютера	12	2		10
Тема 8. Програмне забезпечення персонального комп'ютера	16	2	4	10
Всього	120	22	18	80

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Наприклад:

Звіт про виконання самостійної роботи до 5 бал

контрольна робота до 5 балів.

Практичне завдання до 5 балів

Схема нарахування балів, які отримують студенти

<i>T 1</i>	<i>T 2</i>	<i>T 3</i>	<i>T 4</i>	<i>T 5</i>	<i>T 6</i>	<i>T 7</i>	<i>T 8</i>	<i>Підсумковий контроль</i>	<i>Виконання необов'язкових завдань</i>	<i>Сума</i>
<i>7 балів</i>	<i>7 балів</i>	<i>7 балів</i>	<i>7 балів</i>	<i>7 балів</i>	<i>7 балів</i>	<i>16 балів</i>	<i>7 балів</i>	<i>До 40</i>	<i>До 10</i>	<i>100</i>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		

35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

(за умови, якщо цей вид занять передбачений навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів, які може отримати здобувач
1	Історія інформаційного розвитку суспільства	2	5
2	Суспільна і масова інформація	4	5
3	Специфічні властивості масової інформації	2	5
4	Створення й опрацювання повідомлень масової інформації	2	5
5	Інформаційний простір держави	2	5
6	Технічна база комп'ютерно-технічних засобів. Офісне й мультимедійне обладнання в журналістиці та рекламі і PR	2	5
7	Основи створення презентацій	4	5

10. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів, які може отримати здобувач
1	Концепції теорії інформації	10	5
2	Практичне застосування властивостей масової інформації в ЗМІ	10	5
3	Основні потоки інформації в інформаційному суспільстві	10	5
4	Автоматизовані технології збору, опрацювання й розповсюдження інформації	10	5
5	Методи забезпечення інформаційної безпеки	10	5

	держави		
6	Особливості застосування офісного, інтерактивного та мультимедійного обладнання у журналістиці та рекламі і PR	10	5
7	Склад функціональних блоків ПК та їх робота	10	5
8	Склад та структура програмного забезпечення ПК	10	5

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Тема 1. Теорія інформації та її концепції

1. Історія розвитку теорії інформації. Методологічні засади теорії інформації.
2. Основні розділи теорії інформації. Поняття про кібернетичну систему.
3. Класична схема передачі повідомлення в кібернетичній системі (за К. Шенноном).
4. Канали передачі інформації та їх види.
5. Повідомлення. Інформаційна структура незначаючого й значаючого повідомлення.
6. Аксиоми теорії інформації. Закони теорії інформації.
7. Визначення інформації та одиниці її вимірювання.
8. Імовірнісна (класична) концепція теорії інформації К. Шеннона.
9. Алгоритмічна концепція теорії інформації А. Колмогорова.
10. Семантична концепція теорії інформації Р. Карнапа й І. Бар-Хіллела.
11. Способи оптимального кодування інформації.
12. Способи оптимальної передачі інформації. Носії інформації та їх види.

Тема 2. Основні властивості інформації та їх вимірювання й оцінювання

13. Визначення кількості інформації. Оцінювання кількості інформації. Практичне застосування в ЗМІ.
14. Новизна інформації. Інструменти оцінювання новизни інформації. Види нової інформації.
15. Якість інформації. Реальна, нереальна та невизначена інформація. Практичне застосування в ЗМІ.
16. Цінність інформації. Інформаційний шум. Практичне застосування критерія цінності в ЗМІ.
17. Достовірність інформації та її вимірювання. Практичне застосування в ЗМІ.
18. Складність інформації. Методи визначення складності інформації. Визначення складності повідомлень в автоматизованому режимі.

19. Компресованість інформації. Ступінь компресованості інформації. Розширення інформації. Практичне застосування в ЗМІ.

Тема 3. Види й потоки масової інформації в суспільстві

20. Джерела отримання інформації в аграрному, індустріальному й інформаційному суспільствах.

21. Основні види інформації в суспільстві. Класифікація інформації.

22. Інформація аналогова й дискретна. Інформація статична й динамічна.

23. Відеоінформація. Інформація незнакова й знакова. Вербальна інформація. Інформація немасова й масова.

24. Джерела масової інформації. ЗМІ як основне джерело масової інформації.

25. Мова як основний носій і засіб передачі інформації в суспільстві. Традиційні та нетрадиційні системи письма. Інформаційна надлишковість мови.

26. Тексти як реалізація повідомлення певною системою письма.

27. Основні потоки інформації в інформаційному суспільстві. Потужність потоків інформації. Збір й опрацювання потоків інформації.

28. Державні органи, відповідальні за опрацювання інформації в суспільстві. Регулювання потоків інформації.

29. Інформація як продукт споживання, товар і засіб виробництва. Собівартість, вартість і ціна інформації.

Тема 4. Функціонування масової інформації в суспільстві

30. Матеріальні носії інформації та їх види. Документ як засіб збереження інформації. Види документів та їх характеристики.

31. Основні види масової інформації. Основні джерела отримання інформації в інформаційному суспільстві. Депозитарії інформації.

32. Методи створення повідомлень. Методи аналізу й синтезу інформації. Правила побудови повідомлення. Методи аналітико-синтетичного опрацювання документів.

33. Специфічні властивості масової інформації. Репрезентативність інформації.

34. Достовірність інформації при коректурі та при передачі повідомлень в Інтернет.

35. Достатність інформації. Доступність інформації.

36. Тривалість генерування (створення) й своєчасність надходження інформації отримувачеві. Точність і зрозумілість інформації; їх обернена залежність.

37. Старіння масової інформації.

38. Автоматизовані (комп'ютерні) технології збору, опрацювання й розповсюдження інформації.

39. Комп'ютерні автоматизовані системи для опрацювання вербальної та невербальної інформації.

40. Комп'ютерні мережі як інструмент збору, збереження й розповсюдження інформації.

41. Культура споживання інформації суспільством. Етапи засвоєння інформації.

42. Види розуміння інформації. Підготовка отримувачів і споживачів інформації.

43. Функції масової інформації в суспільстві. Роль масової інформації у формуванні соціальних і культурних цінностей суспільства.

Тема 5. Інформаційна політика держави

44. Інформаційний простір держави (внутрішній та зовнішній). Державні органи керування інформаційним простором держави.

45. Інформаційна політика держави (внутрішня й зовнішня). Правові засади керування інформаційним простором держави в періоди стабільності й нестабільності.

46. Інформаційна безпека держави. Масова інформація як основний інструмент формування інформаційної безпеки держави.

47. Інформаційні війни в періоди політичної стабільності й нестабільності.

48. Методи забезпечення інформаційної безпеки держави.

Тема 6. Загальні відомості про комп'ютерно-технічне забезпечення журналістики і реклами та PR

49. Технічна база сучасних інформаційних технологій: ПК, комп'ютерні мережі, офісна та мультимедійна техніка.

50. Персональні комп'ютери, їх місце у сучасних інформаційних системах та форми використання.

51. Офісне обладнання та його застосування.

52. Особливості застосування офісного, інтерактивного та мультимедійного обладнання у журналістиці та рекламі і PR.

Тема 7. Архітектура персонального комп'ютера

53. Основи побудови ПК: представлення інформації, логічні основи побудови, програмне управління.

54. Склад функціональних блоків ПК та їх характеристика.

55. Критерії вибору та вимоги до конфігурації ПК на сучасному етапі.

Тема 8. Програмне забезпечення персонального комп'ютера

56. Основні поняття, склад та структура програмного забезпечення (ПЗ) персонального комп'ютера: системне ПЗ, прикладне ПЗ, інструментальні засоби програмування.

57. Сучасне прикладне програмне забезпечення та його класифікація.

58. Прикладні програми для роботи з Інтернет (браузери) та їх застосування.

59. Мультимедійні програми для роботи з аудіо та відео.

Основні поняття та структура мультимедійної презентації.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Обов'язкова

1. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми: наук. видання / укл. : Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О., – К. : Ніч лава, 2006. – 100 с.
2. Засоби масової інформації: Українське законодавство. – К. : IREX, 2004. – 367 с.
3. Кузнєцова Т. В. Аксіологічні моделі мас-медійної інформації : монографія / Т. Кузнєцова. – Суми : Унів. кн., 2010. – 303 с.
4. Партико З. В. Теорія масової інформації: навч. посіб. – Львів : Афіша, 2008. – 290 с.
5. Різун В. В. Маси: Тексти лекцій. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2003. – 118 с.
6. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 “журналістика та інформація” / В. В. Різун. – К. : Видавничий центр “Просвіта”, 2008. – 260 с.
7. Ситник В. Ф. Основи інформаційних систем [Текст]: Навч. посібник / В.Ф. Ситник. – К. : КНЕУ, 2001. – 420 с.
8. Слободяник М. С. Міжнародна інформація : навч.-метод. посібник / М. С. Слободяник, М. Б. Проценко ; М-во культури і туризму України, Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. – Київ : ДАКККиМ, 2007. – 106 с.
9. Житарюк М. Теорії та моделі масової інформації (Масова комунікація): навч.-метод. посібник / М. Житарюк. – Львів, 2015. – 220 с. // <http://modeli-mi.ucoz.ua/load/>

Допоміжна

10. Квіт С. М. Масові комунікації : підручник для студентів ВНЗ / С. М. Квіт. – Київ : Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 206 с.
11. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – 5-те вид., перероб. та допов. – Київ : Центр учб. літ., 2011. – 494 с.
12. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації [Електронний ресурс] : навч. посібник / Т. О. Приступенко. – Київ : Знання, 2011. – 351 с. https://pidruchniki.com/1584072018993/zhurnalistika/teoriya_zhurnalistiki
13. Ситник Н.В. Проектування баз і сховищ даних: Навч. посібник. – К.:КНЕУ, 2004. – 348с.
14. Халер М. Пошук і збір інформації. – К. : Арт-Аз, 2006. – 180 с.
15. Чекмишев О. В. Основи професійної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики: Підручник-практикум. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2004. – 130 с.

Інформаційні ресурси

16. Бібліотека Харківської державної академії культури.
17. Бібліотека Харківського національного університету В. Н. Каразіна.
18. International Federation of Journalists [Digital source]. – Access : <https://www.ifj.org/>. – Title from screen.

19. Інформаційне суспільство Законодавство України про інформацію і ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.city-adm.rv.ua/RivnePortal/ukr/zakony_pro_zmi.aspx. Назва з екрану.

20. Національна спілка журналістів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nsju.org/>. – Назва з екрану.

21. Про інформацію. Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

22. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка.